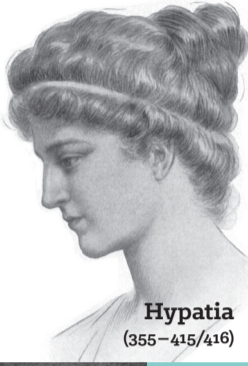

Women in Mathematics

NAJLEPIEJ ZNANA ZA: jest uznawana za pierwszą kobietę, która wniosła znaczący wkład w rozwój matematyki.

Hypatia
(355–415/416)

Émilie du Châtelet
(1706–1749)

NAJLEPIEJ ZNANA ZA: swoje tłumaczenie i komentarze do "Principia" Isaaca Newtona. Jej tłumaczenie i komentarze są nadal uważane za standardowe tłumaczenie francuskie.

Maria Agnesi
(1718–1799)

NAJLEPIEJ ZNANA ZA: bycie pierwszą kobietą, która napisała podręcznik do matematyki. Była również pierwszą kobietą mianowaną na stanowisko profesora matematyki na uniwersytecie.

Marie-Sophie Germain
(1776–1831)

NAJLEPIEJ ZNANA ZA: swoją korespondencję z Lagrange'em, Legendre'em i Gauss'em pod męskim pseudonimem. Była jedną z pionierów teorii elastyczności i wykonała podstawową pracę nad Wielką Hipotezą Fermata.

Mary Somerville
née Fairfax
(1780–1872)

BEST KNOWN FOR: bycie erudytką, która studiowała matematykę i astronomię. Była jedną z dwóch kobiet, które zostały wybrane jako pierwsze honorowe członkinie Królewskiego Towarzystwa Astronomicznego. Somerville College na Uniwersytecie Oksfordzkim jest nazwane na jej cześć.

Ada Lovelace
(1815–1852)

NAJLEPIEJ ZNANA ZA: pracę z Charlesem Babbage'em nad jego maszyną analityczną. Odkryła, że maszyna może być używana do czegoś więcej niż tylko obliczenia i napisała pierwszy algorytm, który mógłby być wykonany przez taką maszynę.

Florence Nightingale
(1820–1910)

NAJLEPIEJ ZNANA ZA: (oprócz bycia matką nowoczesnego pielęgniarstwa) jej prace w dziedzinie statystyki, np. wynalazenie wykresu polarnego do przedstawiania liczb dla społeczeństwa i polityków.

Sofya Vasilyevna Kovalevskaya
(1850–1891)

NAJLEPIEJ ZNANA ZA: swoją pracę z zakresu analizy, równań różniczkowych cząstkowych i mechaniki. Była pierwszą kobietą, która została profesorem na pełen etat w północnej Europie i jedną z pierwszych redaktorek naukowego czasopisma.

Alicia Boole Stott
(1860–1940)

NAJLEPIEJ ZNANA ZA: wprowadzenie terminu "politop" na określenie czterowymiarowej bryły wypukłej oraz odkrycie sześciu regularnych politopów.

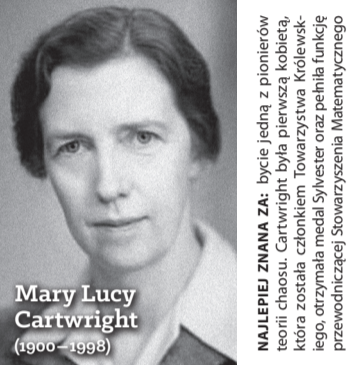
Philippa Garrett Fawcett
(1868–1948)

NAJLEPIEJ ZNANA ZA: bycie pierwszą kobietą, która uzyskała najwyższy wynik w egzaminach matematycznych Cambridge Mathematical Tripos. Nie otrzymała tytułu Senior Wrangler, ponieważ tylko mężczyźni byli wówczas klasyfikowani.

Emmy Noether
(1882–1935)

NAJLEPIEJ ZNANA ZA: swoją pracę w dziedzinie algebry abstrakcyjnej i fizyki teoretycznej. Twierdzenia, które udowodniła dotyczące ogólnej teorii względności i fizyki cząstek elementarnych, znane są jako "Twierdzenie Noether".

Mary Lucy Cartwright
(1900–1998)

NAJLEPIEJ ZNANA ZA: bycie jedną z pionierów teorii chaosu. Cartwright była pierwszą kobietą, która została członkiem Towarzystwa Królewskiego, otrzymała medal Sylwestera oraz pełniła funkcję przewodniczącej Stowarzyszenia Matematycznego i Londyńskiego Towarzystwa Matematycznego.

Gertrude Mary Cox
(1900–1978)

NAJLEPIEJ ZNANA ZA: swoją pracę nad projektowaniem eksperymentów w statystyce. Cox została pierwszą kobietą wybraną do Międzynarodowego Instytutu Statystycznego.

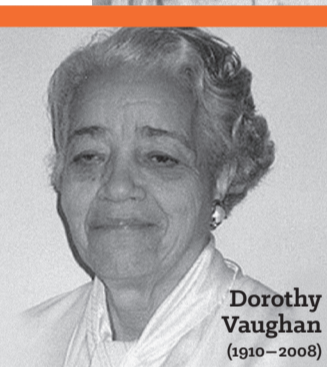
Marie-Louise Dubreil-Jacotin
(1905–1972)

NAJLEPIEJ ZNANA ZA: jako druga kobieta, która zdobyła doktorat z matematyki teoretycznej i pierwsza kobieta, która została profesorem matematyki we Francji. Oprócz swojej wiedzy z zakresu mechaniki płynów i algebry abstrakcyjnej, napisała również pracę z historii matematyki.

Ruth Moufang
(1905–1977)

NAJLEPIEJ ZNANA ZA: przełomową pracę nad nieasocjatywnymi strukturami algebraicznymi, w tym nad pętłami Moufanga, nazwanymi na jej cześć, oraz nowym działem geometrii zwanym płaszczyznami Moufanga.

Dorothy Vaughan
(1910–2008)

NAJLEPIEJ ZNANA ZA: bycie pierwszą kobietą, która została kierowniczką zespołu programistów przy tworzeniu pierwszego komputera cyfrowego, ENIAC.

Katherine Johnson
(1918–2020)

NAJLEPIEJ ZNANA ZA: bycie jedną z pionierów matematyki i inżynierii lotniczej. Johnson była jedną z trzech Afroamerykanek, które zostały wybrane do programu kosmicznego NASA.

Mary Jackson
(1921–2005)

NAJLEPIEJ ZNANA ZA: bycie pierwszą Afroamerykanką, która została inżynierem w NASA. Pracowała nad programem satelity Vanguard TV-3.

Rózsa Peter
(1905–1977)

NAJLEPIEJ ZNANA ZA: bycie pierwszą węgierską kobietą, która uzyskała stopień naukowy doktora matematyki. Jest znana jako "matka teorii rekurencji". Otrzymała kilka nagród i jako pierwsza kobieta została wybrana do Węgierskiej Akademii Nauk.

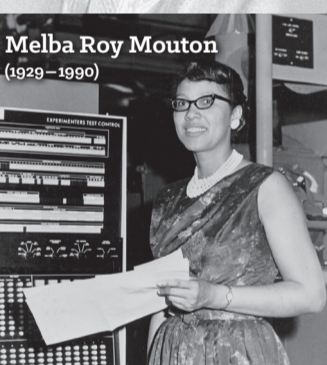
Grace Brewster Murray Hopper
née Murray
(1906–1992)

NAJLEPIEJ ZNANA ZA: bycie informatyką i doktorem z matematyki. Wynalazła jedno z pierwszych linkerów (edytorów łączących) i jako pierwsza opracowała teorię języków programowania niezależnych od maszyny.

Joan Elisabeth Lowther Murray
née Clarke
(1917–1996)

NAJLEPIEJ ZNANA ZA: bycie jedną z pionierów praktykujących Banburismus (proces kryptologiczny opracowany przez Alana Turinga podczas II wojny światowej) podczas swojego zatrudnienia w Rządowej Szkole Kodów i Szyfrów. Następnie została zastępcą kierownika swojego działu.

Melba Roy Mouton
(1929–1990)

NAJLEPIEJ ZNANA ZA: bycie pierwszą kobietą, która została kierowniczką zespołu programistów przy tworzeniu pierwszego komputera cyfrowego, ENIAC.

Christine Darden
(ur. 1942)

NAJLEPIEJ ZNANA ZA: bycie pierwszą Afroamerykanką, która została kierowniczką zespołu programistów przy tworzeniu pierwszego komputera cyfrowego, ENIAC.

Kobiety-komputery z NASA

Grupa kobiet matematyczek, "ludzkich komputerów" i później programistek w NACA, NASA i Centrum Badań Langley, które w znacznym stopniu przyczyniły się do amerykańskiego wysiłku kosmicznego.

Początkowo, w 1935 roku, na stanowisku pracowało 5 kobiet, a w 1946 roku liczba ta wzrosła do 400.

WYBITNE CZŁONKINIE TO:
Dorothy Vaughan,
Katherine Johnson,
Mary Jackson,
Melba Roy Mouton, and
Christine Darden.

Phyllis Nicolson
née Lockett
(1917–1968)

NAJLEPIEJ ZNANA ZA: swoją pracę w dziedzinie analizy numerycznej razem z Johnem Crankiem nad metodą Cranka-Nicolsona. W trakcie studiów doktorańskich na Uniwersytecie w Manchesterze stała się biegłym użytkownikiem analizatora różniczkowego Hartreego.

Julia Robinson
(1919–1985)

NAJLEPIEJ ZNANA ZA: jej wkład w teorię obliczalności i teorię złożoności obliczeniowej teorii.

Olga Aleksandrovna Ladyzhenskaya
(1922–2004)

NAJLEPIEJ ZNANA ZA: swoją pracę nad równaniami różniczkowymi cząstkowymi, dynamiką płynów i zbieżnością metody różnic skończonych dla równań Naviera-Stokesa. Znajdowała się na krótkiej liście kandydatów do Medalu Fieldsa w 1958 roku.

Anneli Lax
(1922–1999)

NAJLEPIEJ ZNANA ZA: swój wkład w edukację matematyczną i publikację matematyczną. Wprowadziła naukę języków obcych w edukacji matematycznej.

Yvonne Choquet-Bruhat
(ur. 1923)

NAJLEPIEJ ZNANA ZA: swój wkład w badania nad ogólną teorią względności Einsteina. Była pierwszą kobietą, która została wybrana na pełnego członka Francuskiej Akademii Nauk i jest Wielkim Oficerem Legii Honorowej.

Olga Arsenievna Oleinik
(1925–2001)

NAJLEPIEJ ZNANA ZA: swoją pionierską pracę w dziedzinie teorii geometrii algebraicznej, równań różniczkowych cząstkowych, teorii silnie niejednorodnych mediów sprężystych i matematycznej teorii warstw granicznych.

Maria Wonenburger
(1927–2012)

NAJLEPIEJ ZNANA ZA: swoją pracę nad teorią grup i algebr Liego. Była pierwszą Hiszpanką, która otrzymała stypendium Fulbrighta na studia doktorańskie z matematyki.

Shakuntala Devi
(1929–2013)

NAJLEPIEJ ZNANA ZA: bycie notowaną w Księdze Rekordów Guinnessa w 1982 roku ze względu na swoje umiejętności arytmetyczne. Znana była jako "komputer Ludzki" (np. w 28 sekund w głowie obliczyła mnożenie dwóch 13-cyfrowych liczb).

Marina Evseevna Ratner
(1938–2017)

NAJLEPIEJ ZNANA ZA: swoją pracę w dziedzinie teorii ergodycznej. Udowodniła twierdzenia dotyczące przepływów unipotentnych na przestrzeniach jednorodnych, znane jako twierdzenia Ratnera, i otrzymała liczne nagrody za swoją pracę.

Nancy Jane Kopell
(ur. 1942)

NAJLEPIEJ ZNANA ZA: swoją pracę w dziedzinie dziedziny biomatematyki stosowanej, gdzie opublikowała ponad 200 artykułów badawczych. Jest dyrektorem i współzałożycielem Cognitive Rhythms Collaborative. Otrzymała kilka wyróżnień, w tym Nagrodę im. Johana von Neumanna.

Idun Reiten
(ur. 1942)

NAJLEPIEJ ZNANA ZA: swoją pracę w teorii reprezentacji. Otrzymała wiele nagród i wyróżnień za wybitne osiągnięcia naukowe. W 2014 roku została odznaczona Orderem Świętego Olafa przez norweskiego króla za swoją pracę w dziedzinie matematyki.

Karen Uhlenbeck
(ur. 1942)

NAJLEPIEJ ZNANA ZA: bycie twórczynią nowoczesnej analizy geometrycznej i pierwszą kobietą, która otrzymała Nagrodę Abela.

Ingrid Daubechies
(ur. 1954)

NAJLEPIEJ ZNANA ZA: swoją pracę nad wykorzystaniem metod matematycznych w rozwoju technik przetwarzania obrazów. Jej nazwisko kojarzy się z falkami, które są używane w standardzie JPEG 2000. Otrzymała wiele wyróżnień i nagród, w tym Nagrodę Książnic Asturii (w 2020 roku) za badania techniczne i naukowe.

Claire Voisin
(ur. 1962)

NAJLEPIEJ ZNANA ZA: swoją pracę w dziedzinie geometrii algebraicznej, zwłaszcza teorii Hodge'a i jej zastosowanie do konkretnych klasycznych problemów.

Maryam Mirzakhani
(1977–2017)

NAJLEPIEJ ZNANA ZA: bycie pierwszą Iranką i pierwszą kobietą, która otrzymała Medal Fieldsa. Jej tematy badań obejmowały teorię Teichmüllera, geometrię hiperboliczną, teorię ergodyczną i geometrię symplektyczną.

Projekt został opracowany i koordynowany przez Panią Silvy Hendriks, dr Houry Melkonian oraz prof. dr Marię Vlasίου. Dodatkowe wkłady zostały dostarczone przez dra Toma Ritchie'ego oraz następujących studentów Uniwersytetu w Exeterze: Amber Ellis, Sophia Jaffer, Anila Navaratnam i Sophie Peel.

Projekt: [Jana Kleineberg](http://Jana.Kleineberg) | kleineberg.co.uk

